

Institut za etnologiju i folkloristiku
Zagreb 13. i 14. 11. 2014.

Usmena predaja:
folkloristički aspekti i
interdisciplinarna vizura

13. 11. 2014. ČETVRTAK

- 9.30 – 9.45 Otvaranje skupa
- 10.00 – 13.00 OKRUGLI STOL
Uvodničarka i moderatorica: Ljiljana Marks
Sudionice i sudionici:
Lidija Delić
Mirjam Mencej
Vesna Petreska
Nemanja Radulović
Evelina Rudan
Marija Stanonik
Lidija Stojanović
- Stanka za kavu
- 13.15 – 14.30 Moderatorica: Evelina Rudan
Marijana Hameršak: DINAMIKA ŽANRA: PREDAJE I NEGATIVNE PREDAJE
Davor Nikolić: FONOSTILISTIČKI PRISTUP USMENIM PREDAJAMA
Estela Banov i Maja Čutić Gorup: SUVREMENE USMENE PREDAJE KAO SPREMIŠTA KOLEKTIVNOG PAMĆENJA
Ambrož Kvartić: "URBANA LEGENDA" KOT EMSKA KATEGORIJA: KONCEPTUALIZACIJE "URBANE LEGENDE" V SLOVENSKEM SPLOŠNEM GOVORU
- Stanka za ručak
- 15.00 – 16.15 Moderatorica: Suzana Marjanić
Nataša Polgar: PREDAJE O VJEŠTICAMA I ZAPISNICI SA SUĐENJA: PSIHOANALITIČKA INTERPRETACIJA
Smiljana Đorđević Belić: TRADICIONALNA MEDICINA: AUTOBIOGRAFSKI NARATIV I TEKST SOCIJALNE ULOGE
Jelena Marković: ŽIVOT KAO KONTEKST PRIČANJA: MEMORAT I/ILI OSOBNA PRIPOVIJEST
Karol Visinko: USMENI PRIPOVJEDAČKI OBLICI U OSNOVNOŠKOLSKOM I SREDNJOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU
- Stanka za kavu
- 16.30 – 18.00 Moderatorica: Jelena Marković
Marija Stanonik: POGUBNA STAVA: SLOVENSKE VARIANTE K MOTIVU AT 1676 B

Organizator skupa:

Institut za etnologiju i folkloristiku

Organizacijski odbor skupa:

Renata Jambrešić-Kirin

Suzana Marjanić

Jelena Marković

Ljiljana Marks

Evelina Rudan

Nakladnik:

Institut za etnologiju i folkloristiku

Za nakladnika:

Tvrtko Zebec

Lektura:

Ljiljana Marks i Evelina Rudan

Oblikovanje naslovnice:

Ivan Lozica

Skup je organiziran uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta
Republike Hrvatske

ISBN 978-953-6020-96-6

Zagreb, studeni 2014.

Simona Delić: HRVATSKA VERZIJA TRADICIJSKE BALADE
ZIDANJE SKADRA U JUŽNOSLAVENSKOM KONTEKSTU

Josipa Tomašić: PREDAJNO U NARODNIM SLAVONSKIM
OBIČAJIMA LUKE ILIĆA ORIOVČANINA

Amira Dervišević: USMENE PEDAJE O HUDAMU

Mirna Brkić Vučina: POPULARNOST I PORABA MITSKIH
PEDAJA MEĐU HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Zajednička večera

Sažeci izlaganja

14. 11. 2014. PETAK

10.00 – 11.15

Moderatorica: Renata Jambrešić Kirin

Antonia Hladilo: TRADICIJSKA VJEROVANJA U
NADNARAVNA BIĆA I POJAVE NA PELJEŠCU DANAS:
DNEVNIK TERENSKOG ISTRAŽIVANJA

Aktan Ago: FOLKTALES REGARDING THE MOSQUES,
TURBEHS AND TEKKES FROM THE OTTOMAN PERIOD IN
REPUBLIC OF MACEDONIA

Tsvetelina Dimitrova: THE LEGENDS OF KING IVAN
SHISHMAN - STORYLINE, IMAGES, PATTERNS. LOCAL AND
NATIONAL CONTEXT

Sani Sardelić: KOMPARATIVNO ČITANJE DJECE BOŽJE PETRA
ŠEGEDINA I TERENSKO ISTRAŽIVANJE NA PODRUČJU
SELA ŽRNOVA

Stanka za kavu

11.30- 13.00

Moderatorica: Evelina Rudan

Danilo Trbojević: UPOTREBA MOTIVA VAMPIRIZMA KAO
SOCIJALNE I POLITIČKE KRITIKE U JUGOSLOVENSKOM I
SRPSKOM FILMU

Zvonimira Olujić: PRIČE IZ LOVREĆA: ANALIZA
DEMONOLOŠKIH/MITSKIH, POVIJESNIH I ETIOLOŠKIH
PEDAJA U SUVREMENIM ZAPISIMA

Suzana Marjanić: MITSKE PEDAJE I/ILI VJEROVANJE

Ana Perinić Lewis: "NASUKALI SU SE I TAMO SU SE
NASELILI" – RATOVI PEDAJAMA NA OTOKU HVARU

Denis Vekić i Vanda Babić: EMISIJA I TRANSMISIJA; O
KONTEKSTU INTERFERENCIJE USMENOKNJIŽEVNE
PRODUKCIJE I KNJIŽEVNOGEOGRAFSKOG TOPOSA
GOSTIONICE

Zatvaranje skupa

DANILO TRBOJEVIĆ

Filozofski fakultet u Beogradu

(student poslijediplomskog studija)

epika_epika@yahoo.com

Upotreba motiva vampirizma kao socijalne i političke kritike u jugoslovenskom i srpskom filmu

Od prve "vampirske historije" potekle sa Balkana (slučajevi medveda/Kisiljevo, Srbija) u 18. veku ovaj demon ne samo da nije napustio arar kulture straha Evrope već je vremenom dobio i literalni podžanr. Antropološki gledano, motiv vampira korišćen u delima zapadnih autora, iako vremenom izmenjen u odnosu na tradicionalne forme, našao je svoju funkciju kao model za iskazivanje kulturne, seksualne, ili političke drugosti. "Vampir" je objedinjavao zapadni odnos prema stranoj drugosti ("Orijentu") ali i prema sopstvenoj, unutrašnjoj drugosti.

Usled fenomena globalizma poslednjih decenija, motiv se u svojoj izmenjenoj formi "vratio" na Balkan, prostor u kom vampir "živi" već vekovima u narodnim verovanjima i običajima. Kroz savremeni zapadni film vampir u novom obliku biva prihvaćen upravo kao oruđe političke i društvene kritike. Upotreba vampira kao metafore u kinematografiji SFRJ/Srbije korišćena je kao oblik *političke metafore/socijalne kritike, komedije mentaliteta i tradicionalno folklorne forme*.

Kako bismo sagledali kako je korišćena ova (ne)tradicionalna upotreba vampira kao metafora za kulturnu, društvenu i političku drugost, analiziraćemo upotrebu motiva na jugoslovenskom i srpskom bioskopskom i televizijskom filmu ali i na TV ekranizaciji satirične pozorišne predstave. Analiza dodiruje stilski i hronološki raznolika ostvarenja poput: "Leptirice", "Svetog mesta", "Punog meseca nad Beogradom", "Gladi", "Lokalni vampir", "Čao inspektore - vampiri su među nama", "Sabirnog centra", "Ne ostavljajte me samog dok himna svira" Indeksovog radio pozorišta itd.